

Poul Nyrup Rasmussens tale ved Socialdemokratiets kongres

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Partiformand for
Socialdemokratiet

Dato

3. september 1993

En usikker tid.

Da Berlinmuren faldt i 1989 var alt forandret. Håb blev tændt hos millioner af mennesker i Øst og Vest. Friheden var der pludselig for alle dem, der havde kæmpet for den og dem, der næsten havde glemt den.

Vi glæder os stadig over den nye tids muligheder, fordi den kolde krig er uigenkaldeligt forbi.

Men det er på en anden måde end for fire år siden.

For der kom ikke fred. Der kom ikke ny fremgang og velfærd i Europa. Der kom ikke fuld beskæftigelse.

Der kom usikkerhed og skrøbelighed i det Internationale samfund. VI var Ikke beredt til at tage imod den nye tids problemer i Europa, da historiens hjul drejede sig i et vældigt ryk.

I Danmark kom der heller ikke ny fremgang - men ny utryghed. Arbejdsløsheden steg fortsat her som i resten af Europa.

Nye krige lige uden for vores dør. Nye strømme af ulykkelige mennesker på flugt.

Hvor går vi hen nu? Kan vi bevare vores danske velfærdssamfund? Sådan spørger de arbejdsløse, de unge på bistand, de uddannelsessøgende, de ældre, de svage grupper - og alle andre i Danmark.

Usikkerhed om fremtiden - det tror Jeg mange mennesker i Danmark har følt stærkere og stærkere gennem de senere år, Derfor var vi ikke i tvivl på Socialdemokratiets kongres I Aalborg sidste år.

Vi måtte bringe Danmarks usikre fremtid i Europa til ophør. Fordi Danmark Ikke kan stå alene. Det gjorde vi. Med det nationale kompromis. Og med folkeafstemningen den 18. maj.

VI måtte bringe Danmark ud af usikkerheden og handlingslammelsen i dansk indenrigspolitik. Det tog vi fat på, da vi satte os i spidsen for den nye regering den 25. Januar.

Alt det kunne vi gøre, fordi vi på kongressen i Aalborg stod sammen om en klar politisk linie.

Hvis vi ikke havde vist sammenhold i EF-politikken, havde vi aldrig nået "det nationale kompromis". Og så havde vi ikke fået et Ja den 18. maj,

Hvis kongressen sidste år Ikke havde givet sin klare tilslutning til den politik for en ny regering, der blev lagt frem, så var der ikke kommet en ny regering.

Der skal være plads til alle og brug for alle i Danmark. Sådan står der I den nye regerings arbejdsprogram,

Det kan lyde flot. Det kan lyde svært. Men det er Jo det vi vil i Socialdemokratiet. Det er det vi står for - og holder fast ved!

Derfor gik vi S arbejde fra starten. Hårdt arbejde - hvad har man ellers ordentlige politikere til? Tiden var knap - efter 10 års opposition og 1 1/2 år til næste valg.

Og vi har nået de resultater og reformer, som vi har lovet. Mange, Hurtigt og konsekvent på de første 7 måneder. Den nye indsats og reformerne har ikke nået at virke endnu - men de er der.

Vi ved godt, at forventningerne er store.

Vi ved godt, at usikkerhed og angst for fremtiden hos mange danskere kan skabe

frustration og utilfredshed. Fordi ting tager tid. Fordi den ny finanslov, skattereformen, økonomiaftalen med kommunerne først virker fra 1994.

Derfor kan Jeg lige så godt tage konklusionen på min beretning allerede nu: Hør nu engang - til hver eneste af Jer her på kongressen og til alle her på kongressen og alle andre i samfundet, høj som lav: Vi er i regering, og vi agter at blive i regering - ved at vinde den folkelige opbakning, der skal til!

Vi socialdemokrater har været forrest i opbygningen af det velfærdssamfund, vi har. Der er opstået revner og utryghed undervejs.

Men vi har kraften. Solidariteten. Ideerne - vejen til at komme videre. Kampkraften til at sikre, at det fremover vil være slut med at opgive -folk, der er faldet af i svinget undervejs gennem 80erne.

Derfor må vi leve op til tre krav;

For det første er vi fast besluttet på at tage fat på de reelle problemer i folks hverdag. Det har vi gjort siden vi overtog regeringsansvaret. Det gælder arbejdsløsheden, mangel på uddannelsespladser. Det er slut med at lukke øjnene for de reelle bekymringer i hverdagen, folk har. Det gælder hjemmehjælpen og børnepasningen. Det gælder ventetiderne til hospitalerne. Det gælder også bekymringer i forhold til indvandrere og flygtninge. Det kan Ikke nytte at fornægte bekymringer, danskerne har i hverdagen. Intet demokrati kan fungere uden at befolkningen er med.

For det andet er vi fast besluttet på at føre den kurs ud i livet, Socialdemokratiet og regeringen har lagt. Afgørende reformer er sat i sving nu - nu skal de have tid til at virke. Det er en god politik med et klart sigte: størst mulig Indsats for beskæftigelsen. Forbedring af miljøet. Ny omsorg for de svage grupper.

At vore politiske modstandere gør, hvad de kan for at skabe uklarhed om regeringens politik. Det vil vi ikke et sekund lade os ryste af. Vi vil heller ikke række dem en hjælpende hånd ved at blive hængende i interne diskussioner hos os selv. Om det hele nu lige præcis er 100 % som vi vil ha' det! Vi véd det jo godt, Vi er realistiske folk - både i kommuner, amter og fagbevægelse kender vi det fra vort daglige arbejde. Kursen er ikke til at tage fejl af - vore Ideer og holdninger er synlige hele vejen igennem.

Vores opgave her og nu er at forklare, at informere, at vise vej med vores politik, så befolkningen kan se linien. Se at den er rigtig og nødvendig. Det synes jeg ærligt talt vi skal gi' hinanden håndslag på, så det kan høres!

For det tredje må vi være med overalt i International politik. Danmark kan ikke stå alene - vi vil Ikke stå alene. Vi har en særlig pligt til som lille land - at tale klart om den nødvendige linje i det Internationale samarbejde. Det hører med, hvis vi skal skabe sikkerhed, tryghed og ny fremgang i Danmark.

Det skrøbelige Internationale samfund

."EF ned på jorden" det var overskriften på en artikel I et internationalt tidsskrift efter den skæbnesvangre weekend, hvor EF-landene måtte opgive at modstå presset fra de Internationale valutaspekulanter.

Det var et tilbageslag for EF-samarbejdet. I det hele taget befinder EF sig I en vanskelig situation netop nu. Kravene til samarbejdet er store både når det gælder økonomi, udenrigspolitik og andet. Men under den økonomiske krises tryk er der en tendens til, at de enkelte lande bliver mere optaget af deres nationale særinteresser.

Men der er også positive træk i udviklingen. Først og fremmest i den nye realisme, som præger EF-samarbejdet i dag.

EF er også kommet ned på jorden i den forstand, at man er blevet tilbageholdende med højtflyvende teoretiske diskussioner om en europæisk forbundsstat. I stedet koncentrerer samarbejdet sig langt mere om at finde løsninger på de europæiske befolkningers daglige problemer.

Det kan vi i Danmark kun hilse med tilfredshed. Og vi har bidraget aktivt til denne udvikling.

Det har vi gjort gennem Edinburgh-aftalen og folkeafstemningen den 18. maj, Den var et ja til at forstærke det konkrete samarbejde og et nej til den europæiske forbundsstat.

Under det danske formandskab i EF fik vi også sat de nære, daglige problemer

øverst på dagsordenen. Først og fremmest arbejdsløsheden.

Vi nåede ikke så store resultater, som vi havde ønsket. Men vi fik sat en proces i gang, hvor alle EF-lande i dag erkender, at der må en samordnet EF-indsats til for at få bugt med den store arbejdsløshed.

Vi fortsætter dette arbejde for at skabe mange flere arbejdspladser i Europa, samtidig med at vi holder fast i det europæiske velfærdssystem. Vejen til beskæftigelse skal ikke gå over at indføre amerikanske tilstande med forringelse af den sociale tryghed.

Gennem det økonomiske samarbejde skal vi sikre, at renten kan komme ned til gavn for beskæftigelsen, Der er udsigt til, at det vil ske i den kommende tid.

EF har forpligtet sig til at Sverige, Norge, Finland og Østrig kan blive medlemmer fra 1. januar 1995, hvis de selv ønsker det. Det er helt afgørende for Danmark. Og det skal ske uden ændringer i de store og små landes Indflydelse på samarbejdet.

Se det for jer: hele Norden som medlemmer af EF. Det vil blive grundstammen i opbygningen af en helt ny europæisk balance mellem Nord og Syd. Østersøen - fredens hav - omgivet af de nordiske lande, Tyskland, Polen, de baltiske lande, den russiske region op til Skt. Pedersborg. Danmark skal være forrest her med initiativer til nyt forstærket samarbejde om økonomi, transport, miljø og kultur.

EF skal åbne sig stærkere mod Østeuropa. Ingen nye sølvtæpper, men åbning af markeder som det er forudsætningen for økonomisk fremgang i de skrøbelige demokratier i Øst.

Da H.C. Hansen i sin tid vendte hjem fra en stor udlandsrejse skrev han en bog, der hed "Vore nye naboer". I dag lever vi i en verden, hvor alle er naboer. Dermed får vi også et medansvar. Enhver International krise kommer os ved, bl.a. fordi vi Ikke kan undgå at mærke dens følger.

Krigen i det tidligere Jugoslavien viser dette med al tydelighed.

FN og EF har fortvivlet forhandlet i Geneve for at skabe en fredsordning for Bosnien. Gennem lang tid har FN ydet en stor humanitær indsats i området.

Danmark har været med i et større bidrag end noget andet land i forhold til vores størrelse. Sådan skal det være.

Der er stadig ikke skabt fred i Bosnien. Lidelserne fortsætter. Derfor måtte vi heller ikke svigte, da FN besluttede at beskytte sikre zoner for det muslimske mindretal. Derfor viste et bredt flertal i Folketinget sit ansvar, da den danske regering foreslog, at Danmark påtog sig sit bidrag til en fælles nordisk FN-styrke, der kan gøre FN's beslutninger til en realitet.

Den borgerkrig og FN's troværdighed er på konfliktkurs. Hvordan skal vi se en ny verdensorden blive skabt på fredeligere betingelser, hvis ikke netop FN er i stand til at gøre alvor af beslutninger om beskyttelse af egne styrker og sikre områder for uskyldige mennesker? Derfor har vi - også i Danmark tilsluttet os FN's beslutninger om i givet fald at sætte alvor bag truslerne om bombardementer af serbiske og kroatisk kanonstillinger, hvis FN-styrker eller civilbefolkningen angribes. Tomme trusler er det værste et i forvejen skrøbeligt verdenssamfund kan begive sig ud på. Det var et tungt ansvar det danske Folketing påtog sig. Det var nødvendigt - i vores egen Interesse - og i menneskelighedens interesse.

Vi håber alle, at vi får hver eneste dansk FN-soldat og andre FN-styrker helskindet hjem igen, men skal ikke skjule, at danske soldater her sendes til en opgave, hvor de udsættes for en reel fare.

Svigtede vi her - så svigtede vi vort menneskesyn og vores egen sikkerhed. Så svigtede vi FN, som er det eneste internationale organ, vi kan betro hovedansvaret for fredeligere forhold i en urolig verden.

Men uanset anstrengelserne, så må vi erkende, at verdenssamfundet har lidt et nederlag i det tidligere Jugoslavien. Hvordan situationen end udvikler sig i Bosnien-Hercegovina, så er realiteten, at væbnet aggression har betalt sig for serbernes og kroaternes vedkommende. Realiteten er også, at man foreløbig er sluppet godt fra at undertrykke mindretalsrettigheder med en brutalitet, som vi vel nok troede var et overstået kapitel i europæisk historie.

Det er noget af det, Jeg har haft sværest ved at leve med i min første tid som statsminister.

Tragedien i Jugoslavien har vist os et skrøbeligt FN.

Danmark må også her tale rent ud. Hvis den ny verdensorden skal blive til en realitet på humanistiske principper må FN gennemgå en afgørende styrkelse.

Fns sikkerhedsråd må udvide sin medlemskreds til lande, der afspejler de reelle styrkeforhold. FN må reformeres. Bureaukratiet må formindskes og ressourcer tilføres,

Frem for alt må det forebyggende diplomati - tidligere indgreb overfor truende konflikter - velforberedte, effektive sanktioner - fremfor alt må alt det der går forud for det sidste □ den militære konflikt - styrkes.

- Men lige så klart er det, at FN også må være i stand til at drage den yderste konsekvens - hvis de andre midler ikke virker. Danmark har med sine beslutninger om oprettelse af en international enhed som en del af forsvarsforliget vist vejen. Andre er i færd med at følge efter. FN bør permanent kunne disponere over styrker 1 medlemslandene, der hurtigt kan sættes ind i konfliktsituationer.

Ligeledes må CSCE styrkes og gøres mere beslutningsdygtig.

Samtidig har NATO fået en helt ny rolle, Fredsoperationer under FN og samarbejdet med de tidligere Warszawapagtlande er kommet i centrum.

På alle måder er vi inde i en større omlægning af udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Der er ikke længere brug for at tænke i den kolde krigs simple verdensbillede, i stedet skal vi både over for Østeuropa og den 3. verden gøre en indsats, hvor økonomi, miljø, demokrati og menneskerettigheder hænger sammen. Willy Brandt formulerede dette synspunkt stærkt og klart i sine erindringer: "Isolerede diskussioner om delaspæker - gæld eller råstoffer, næringsmidler eller fødselstal, ødelagt jord eller ryddede skove - fører i sig selv ikke længere. Altså kommer det an på gensidig afhængighed og helhedssyn,"

Med den visionære tankegang, som var karakteristisk for ham, føjer Brandt til: "At tale om en ny verdensbevidsthed lyder ikke længere som en overdrivelse."

Vores opgave er at handle ud fra denne nye verdensbevidsthed. Det har regeringen allerede i betydelig grad levet op til. Den nye miljø- og katastrofefond betyder sammen med den nuværende u-landsbistand og øststøtten, at vi er det land i verden, der i forhold til størrelse bidrager mest til den nødvendige solidaritet.

Det skal vi fastholde også i forhold til det glemte kontinent: Afrika.

Afrika-politik eller Europa-politik, FN, CSCE, EF eller NATO ? ingenting er som før i International politik. Den store fjende er død og med Sovjet forsvandt den kolde krig, som holdt hele verden i et jerngreb.

Men i stedet har vi fået en mangfoldighed af konflikter, først og fremmest omkring nationale og etniske modsætninger. Der er brug for stærkere internationale organisationer for at klare disse problemer. Socialdemokratiet vil gå forrest i dette arbejde for at skabe nye former for Internationalt samarbejde - for vores selvrespekts skyld, for vores sikkerheds skyld.

Et lyspunkt har vist sig netop nu. Forhandlingerne mellem Israel og PLO giver håb om et historisk gennembrud for freden. Et palæstinensisk folk uden land og et Israel i utryghed overfor sine naboer har en historisk chance for at skabe fred i en region, der i så mange år har været plaget af så mange lidelser. Også her er Danmark fast besluttet på at bidrage økonomisk til den genopbygning, der er forudsætningen for varige fredelige tilstande. Det vil vi gennem en fælles nordisk Indsats. Det går jeg også ud fra, vi alle er 100% enige om på denne kongres?

III. Hvad gør vi i Danmark?

Danmark er grundliggende afhængig af omverdenen, men vi kan også gøre mere selv - i vores eget land.

Usikkerhed. Afmagtsfølelse. Kan det nytte? Hvem tænker på os? Hvor får jeg et job eller en uddannelse fra?

Sådan har mange tusinde danskere spurgt i flere år.

Socialdemokratiet har taget fat nu. I samme sekund vi fik ansvaret for landets ledelse. Og det var på høje tid.

Arbejdsløsheden. Et sygehusvæsen med ventetider. Et undervisningssystem, der mangler pladser til alle, der kan. Alt for mange ældre der isoleres. Flygtninge« og indvandrerproblemer der skal tages hånd om. Ensomme, sindslidende og handicappede, der lever på livets skyggeside,

Den menneskelige samhørighed og solidaritet med de svage er ikke hvad den har været I Danmark. Det er på høje tid, vi har taget fat!

De problemer, vi har i Danmark, kender vi også i andre lande. Men det kan vi ikke leve af.

Vi danskere bor stadig i et overskueligt samfund, hvor spændingerne ikke er større end at de kan overvindes.

VI har ikke de indvandrerghettoer, vi kender i andre lande - endnu. Vi har ikke den klasseopdeling, vi kender andre steder. Vi har ikke de nationale spændinger og sprogstridigheder, vi også ser i Europa. Vi har ikke den tyske genforening og fortiden at slås med.

Vi er stadig -i forhold til langt de fleste andre lande - et samfund, der hænger rimeligt sammen.

Men vi mangler noget. Vores største problem i Danmark er, at vi mangler at tro på os selv.

Vi skal samles om en fælles indsats påny. Og vi kan godt, hvis vi sørger for at alle er med.

Det drejer sig Ikke om nye floskler, som ingen tror på. Vi skal sige lige ud hvad vi har tænkt os, og hvad det koster - for at klare de mange problemer om:

- arbejdsløsheden
- flygtninge- og indvandrerproblemerne - tabergrupperne
- miljøproblemerne,

Vi kan ikke ændre de Internationale konjunkturer alene. Men vi har lettere end så mange andre ved at tilpasse os - netop fordi vi er et lille samfund, der hænger sammen.

Det er konkrete arbejdsresultater i lovgivningen og politik, vi skal måles på, Sådan har det været fra den første dag den 25. januar i år.

Og vi er først lige begyndt.

Når flygtninge modtages og familier skal sammenføres. Når Indvandrere skal integreres i det danske samfund, Når solidaritet og medmenneskelighed ikke er flotte ord i en velmenende kommentar, men nære krav til os selv som mennesker, Der hvor vi bor. Og der hvor vores børn går i skole.

Når det hele så skal klares i en situation med stor arbejdsløshed, gør det ikke opgaven nemmere.

Har vi klaret det godt? Har vi klaret det godt nok?

Eller har vi i for høj grad overladt markedskræfterne at klare en opgave, der kræver bevidsthed og Indsats? Har vi i for lang tid set passivt på en begyndende ghettodannelse? Har vi i for stort omfang overladt til for få at klare indslusning og integration på en værdig måde? Og har vi - for nu at tale rent ud - optaget af pæne principper verdensfjernt overladt opgaven til dem, der har mindst overskud til at løse den?

Der er dem, der mener, at der ikke er noget problem. At det nærmest er en naturlov, at et mindretal af bydele, skoler og daginstitutioner skal klare et flertal af sociale udfordringer og problemer. At det er den rene populisme at sætte fokus på ubehagelige kendsgerninger. At intet hverken kan eller skal gøres.

Men det er Ikke en naturlov. VI er som socialdemokrater sammen om et projekt, der handler om menneskeværd og ligeværd. Vi kan Ikke se passivt på udstødning og isolation. Og vi kan Ikke være åh så kloge og åh så velmenende tilskuere til en truende udvikling. En borgerlig regering kan gøre en dyd ud af ikke at gøre noget. Vi kan ikke.

Vi søger hverken syndere eller syndebukke. Vi søger løsninger. Det er derfor - og

ikke af nogen anden grund - at jeg har bedt et ministerudvalg om at undersøge sagen, at komme med løsningsforslag og at gøre det hurtigt.

Ja, vi må sikre en bedre fordeling af flygtninge på landets kommuner og forebyggelse af uro og voldshandlinger i danske asylcentre.

Ja, vi kommer til at på regler om familiesammenføring og utilsigtet brug af dem. Ikke kun det - men også det.

Ja, vi kommer til at se på regler om udlejning af boliger. Ikke kun det - men også det.

Ja, vi kommer til at se på om flere af de boligformer, der støttes direkte eller indirekte af samfundet, skal være med til at løse opgaven, ikke kun det, men også det.

Ja, vi kommer til at se på økonomi og tilskud. Ikke kun det, men også det.

Det er ikke nogen nem opgave, vi har sat os. Under alle omstændigheder vil vi i en lang årrække stå med problemer, vi skal håndtere. Forsøg og eksperimenter klarer det Ikke. Der skal en langsigtet, målrettet og vedvarende Indsats til. Det er en sådan indsats, Socialdemokratiet skal arbejde for.

For ingenting kommer af ingenting, bortset fra ligestyldighedens lømmeuld. Og den overlader vi gerne til dem, der mener, at alt ordner sig af sig selv, bare man taler pænt om det.

Eller slet ikke taler om det.

Vi ved godt, at Venstre, de Konservative og Fremskridtspartiet til enhver tid vil kræve hårde stramninger af udlændingepolitikken, langt ud over hvad der er foreneligt med Socialdemokratiets menneskesyn.

Men det drejer sig ikke om en politisk konkurrence vendt imod flygtninge og indvandrere.

Det drejer sig derimod om, at tage hensyn til borgernes angst og bekymringer - det kan aldrig blive populisme, i en utryk tid - i en arbejds-løshedstid - må vi

simpelthen lytte. Befolkningen er dybt bekymret for om der er styr på udviklingen - man er bekymret for konflikter, der andre steder udløser langt større reaktioner.

Dagligt i tv, radio og i aviser - berettes der om belastede boligområder. Om indvandrere og danske socialt ramte mennesker, der flytter til, og andre danske der flytter fra. Om folkeskoleklasser med 60-70% indvandrerbørn. Vi skal og vi vil fastholde vores humanistiske grundsyn og en ordentlig modtagelse af ulykkelige mennesker, der må flygte. Alle internationale aftaler skal fortsat overholdes til punkt og prikke, men vi må og skal også her tage befolkningens bekymringer alvorligt og sætte ind over for de reelle problemer, der vitterligt er.

Det kan ikke nytte at benægte at mange danske spørger netop nu: Hvad med os? Tænker i politikere ikke mere på Indvandrere og flygtninge end på os - som også har behov for støtte og omsorg?

Vor grundholdning til flygtninge og omsorg for de danske udsatte grupper hænger jo sammen. De er ikke modsætninger, men hinandens forudsætninger. Danmarks flygtningepolitik kan kun fungere, hvis vi har befolkningen med os.

En kvinde beretter i et brev, at tre sagsbehandlere i en kommune har været involveret for at hjælpe en familie til en bolig, der kan sikre bedre forhold for deres handicappede barn. Udsættelse af sagen er fulgt på udsættelse.

-Og som hun skriver: "da vi samtidig skal gå på arbejdet hver dag trods den belastning vi har, bliver min frustration endnu større ved at finde ud af, at det sociale sikkerhedsnet Ikke omfatter os i den grad, vi havde troet. Men dette sikkerhedsnet står næsten med en pose penge i hånden til flygtningene, der set med vores øjne forlanger en masse. Ellers går de i sultestrejke eller gør det til et helvede for f.eks. Røde Kors-medarbejderne. VI synes også vi skal hjælpe flygtningene, og at de skal have det godt, men det kan ikke være rigtigt, at det skal være på vore syge, handicappede og gamles bekostning.

Når vores samfundsgoder blive ulige fordelt på den måde, er der ikke noget at sige til at vi er meget tæt på fremmedhad, hvad der nok ikke er ret mange, der ønsker." Sådan slutter et fortvivlet menneske sit brev.

Det brev taler for sig selv. Et stykke dansk virkelighed anno 1993. Det giver

udtryk for følelser, som vi ikke må møde med ligegyldighed eller bedrevenen,

Det drejer sig ganske enkelt om det menneskelige helhedssyn vi i Socialdemokratiet altid må være garanter for. Skulle vi Ikke tage og bekræfte hinanden heri på kongressen, i stedet for at mistænke hinanden for andre motiver?

Vi vil Ikke acceptere et "pas dig selv-samfund", VI vil ikke se de ældre isoleret, ensomme og usikre på, hvornår hjemmehjælpen kommer.

Vi vil ikke se de unge sindslidende uden omsorg leve håbløst på livets skyggeside.

Vi vil ikke se de unge passivt henvist til bistand eller afvist fra uddannelsespladser.

Det kræver ressourcer. Det kræver også nytænkning, Det er Ikke alene et spørgsmål om mere af samme slags.

Men det handler også om et bedre samarbejde - med kommunerne - i boligområderne - mellem mennesker. Det er faktisk en realitet i vores regeringsbeslutninger, at der nu sættes stærkere ind for at sikre bedre vilkår for de hjemløse, de ensomme, psykiske syge mennesker med misbrugsproblemer. Hele det danske samfund må være med i den opgave. Det er muligt det ikke har ramt dig eller dig endnu - det er muligt du eller din familie lever i trygge vilkår.

Men for Socialdemokratiet er der ingen slinger. Politik handler om mennesker - både om de svage og de stærke. Vort samfund skal måles på vores omsorg for tabergrupperne og de arbejdsløse.

Arbejdsløsheden - skal ned og væk. Det er alle enige om. Men hvordan?

Uanset hvad de andre partier prøver at pådutte befolkningen, så er Socialdemokratiet og hele regeringen gået igang med at få knækket arbejdsløshedskurven af al kraft.

Uden bæredygtig økonomisk vækst - Ingen holdbare nye arbejdspladser.

Vi har virkelig sat skub på med det nye forslag til finanslov for 1994.

Statens finanser lempes midlertidigt med 12 mia. i 1994. Halvdelen kommer fra målrettede Investeringer og den anden halvdel fra lempelser i indkomstskatten.

Den dobbelte indsats kan og vil skabe nye arbejdspladser i erhvervslivet og samfundet som helhed.

Det er for lidt siger SF. Pengene fosser ud af statskassen siger V og K.

Ja - sådan er det også i politik.

Men realiteten er, at regeringen lige præcist har igangsat den maksimale indsats imod arbejdsløsheden - uden at det går ud over ansvarligheden i den samlede økonomiske politik.

Der bliver fremrykket investeringer i samfundsgavnige ting som miljø, energi, jernbaner og veje.

Kommunerne får rent faktisk nye lånemuligheder, så de kan fremrykke Investeringer - i moderne plejehjem, i leje af lokaler til daginstitutioner, investeringer i kloakrening og andre samfundsnyttige ting.

Vi fastholder og videreudvikler vore Initiativer i byggesektoren. Tilskudsordningen til reparation og vedligeholdelse er en kæmpesucces, som skal fortsætte.

- VI forbedrer kommunernes vilkår for at give de ældre og børnefamilierne bedre service. Hvis de ansætter flere ledige til at hjælpe de ældre eller passe børnene, får de refusion fra staten af de sparede dagpenge.

Rent faktisk er vi det land i Europa, der giver økonomien det største skub fremad. Tallene taler der tydelige sprog: Med den ny Indsats forøger vi produktion og vækst med 1,2 % ud af en samlet fremgang på knap 3%.

Renten er faldet markant siden årsskiftet - det vil bidrage til flere Investeringer, Og rentefaldet vil fortsætte.

Gennem skattereformen vil der komme en større efterspørgsel fordi der bliver

mere til rådighed efter skat for familierne i Danmark.

Det er ikke for lidt - det er heller ikke for meget. Det er lige præcist det vi kan gøre med ansvarligheden i behold - og som vi vil følge op med nye initiativer.

Og der er én ting, jeg godt vil sige lige ud til hver eneste af jer her på kongressen: Den indsats var ikke kommet af sig selv - uden os. Og slet ikke, hvis andre havde magt, som de har agt! Jeg véd godt det er 10 år siden sidst - men der sker nu ikke noget ved, at vi er bare lidt bevidste om den Indsats, vi nu har sat på skinner!

Oppositionens påstande om penge, der fosser ud af statskassen, holder heller ikke fem cm. VI er faktisk også her det land i Europa, der har mest styr på økonomi. Kun Norge og Holland har et mindre budgetunderskud end os - Tyskland og England får et underskud til næste år, der er en halv gange større - og i Sverige bliver statsunderskuddet 2 1/2 gange større.

Enhver, der seriøst følger udviklingen, må vedstå, at det danske stats-underskud alene kan henføres til den internationale stagnation. Når det lykkes os at vende tingene i Europa - så vil underskuddet automatisk komme ned. Et fald i arbejdsløsheden på 3 pct. vil vende underskuddet til et overskud!

I det hele er der for meget surmuleri for tiden.

Men der er ingen grund til panik. Det skal nok gå,

Vi kan faktisk begynde at se over på den anden side - til en mindre arbejdsløshed, hvis vi fastholder kursen. Og det gør vi.

Og vi skal videre - den fulde beskæftigelse kommer ikke igen af sig selv. Heller Ikke med de investeringer, vi nu har igangsat og de nye initiativer, der skal bringe erhvervslivet op i omdrejninger igen.

Vi skal udvikle et helt nyt samspil mellem den offentlige og den private sektor, som bruger det bedste i vort velfærdssamfund til nye eksportmuligheder for service. Som systematisk bygger en ny dansk eksporttreklang op mellem Vesteuropa, Asien og Amerika. Som begynder at hale ind på det efterslæb vi har i forskning og udvikling.

En udvikling, som bringer kommuner og erhvervsvirksomheder tættere sammen i fælles interesse for nye arbejdspladser.

Men vi skal også fordele de arbejdspladser vi har bedre, så flere arbejdsløse kommer i sving. Det har både de arbejdsløse og de beskæftigede brug for. Det har vi taget fat på med de nye orlovsordninger, Tankegangen er indlysende rigtig - også fordi den er socialdemokratisk: når folk der har arbejde går på orlov og får uddannelse eller passe deres børn, bliver der ledige arbejdspladser til de arbejdsløse.

Til fagbevægelsen og virksomhederne har jet ét stort ønske: Brug de nye ordninger. Dygtiggør jer. Dagpengedækningen på voksenuddannelsesområdet er rent faktisk blevet rimelig god. Tag fat på et konstruktivt samarbejde med den offentlige sektor. Se nu at komme i gang!

Vi skal satse endnu mere på nye uddannelsespladser. Vi vil ikke acceptere at unge dygtige mennesker er henvist til bistand, fordi der ikke er pladser nok. Det er bedre at sidde i et lidt overfyldt undervisningslokale end at gå på bistand. Det vil vi tage initiativ til nu.

Vi vil skabe ekstra 10,000 almindelige uddannelsespladser og 10,000 pladser på voksen- og efteruddannelserne i løbet af de næste år.

Den arbejdsmarkedsreform, vi har gennemført bygger på rettigheder og pligter. På klare minimumsrettigheder for de ledige og på nye muligheder. Det er anderledes end det var? de arbejdsløse får bedre muligheder end før - der passer til den enkelte og Ikke til systemet. Er det ikke dét vi har arbejdet længe for?

Der bliver større Indflydelse I de enkelte regioner - fra fagbevægelse og virksomheder. Er det Ikke dét, vi har ønsket hele tiden?

Ikke alt er perfekt - det ved jeg godt. Men den ny arbejdsmarkedsreform Indebærer en langt større Indsats - langt tidligere - for de ledige end den nuværende.

Men forudsætningen for at den nye arbejdsmarkedsreform for alvor kommer til at fungere er først og sidst, at den arbejdsløshed kommer ned.

Til SID, til Forbundet for Offentligt Ansatte, til fagbevægelsen som helhed og til alle andre vil jeg sige: Vi ved godt, at det Ikke er nok bare at knække arbejdsløshedskurven. Vi ved godt, at der skal en ekstra indsats til i de kommende år - men i må også være klar over, at der skal nytænkning til fra alle sider - også hos Jer!

Det er tid for nytænkning - der er dele af de klassiske økonomiske lærebøger, der må revideres og skrives om i den ny tid.

Gør vi ikke det, risikerer vi, at Danmark bliver låst fast og deler sig i to.

Dem med arbejde - dem uden. Dem med kontanter - og dem på kontanthjælp. Dem med uddannelse og muligheder - dem uden.

"Dem" og "os". Den udvikling skal standses. Det har vi taget fat på. Vi vil ikke se til en udvikling, hvor arbejdsmarkedets førstehold bliver større og stærkere, og de svage bliver flere og svagere.

Det vi har at tilbyde de svage er nye muligheder og nye arbejds-pladser. Det vi har at tilbyde de stærke er rammerne for et nyt godt arbejdsliv S dygtiggørelse og muligheder, der også sikrer dem mod fremtidig arbejdsløshed og utryghed.

Sådan hænger det jo sammen. Men i erhvervspolitikken, på arbejdsmarkedet og i hele vores opfattelse af de fremtidige muligheder må der tænkes nyt.

I et lille land med mange små virksomheder må alle forstå, at kun et samarbejde om forskning, udvikling, ny eksportindsats kan styrkes gennem samvirke mellem den offentlige og den private sektor. Vi har ikke råd til at konkurrere hinanden ud af markedet, men må i stedet hjælpe hinanden ind - også på de hårde konkurrencemarkeder.

Vi skal bryde barrierer og gammeldags tænkning ned - uden at slippe de grundprincipper, vort arbejdsmarked bygger på.

VI skal også være villige til at diskutere arbejdstidsnedsættelser, som LO har foreslået det - villig til at diskutere en bedre fordeling af arbejdet ved en begrænsning af overarbejde og dobbeltarbejde. Jeg taler ikke om at lovgive på alle disse områder, men jeg taler om at hjælpe til med en udvikling, der må bygge

på denne dobbelte tanke:

en bedre fordeling af arbejdet, der giver bedre livskvalitet for de beskæftigede og nye muligheder for de arbejdsløse

en lang række nye job, der idag ikke bliver udført, men som vi ved, der er behov for.

På miljøområdet, i ældresektoren og børnepasningsområdet, i håndværkssektoren for reparation og vedligeholdelse - på mangfoldige serviceområder er der faktisk muligheder vi i dag ikke brugen

Sandheden er jo, at vi forlængst har forladt det gammeldags industrisamfund. Vi har forlængst taget fat på et nyt samfund, vi kalder informationsamfundet.

Har i tænkt på at der idag i gennemsnit pr. familie holdes en time mindre fri om ugen end for 25 år siden. Der er Ikke blevet mere tid til livskvalitet, til omsorg og samtale mellem ens egne og naboerne. Det er svært at få øje på en del af det vi kalder fremskridtet, hvis vi især tænker på Indflydelse på egen tilværelse og tro på fremtiden. Ikke kun materiel fremgang. Færre har arbejde og mange af dem, der har arbejde synes der er alt rigeligt at se til. Det er en tosset måde at indrette samfundet på.

Vi skal ikke kaste os ud i et kunstigt tredje arbejdsmarked. Vi kan skabe flere arbejdspladser i Industrien gennem en målbevidst arbejdskrævende indsats for at erobre nye markeder i den Internationale konkurrence.

Men vi kan også skabe nye arbejdspladser i servicesektoren i Danmark, og det er her vi skal gå videre.

Vi har startet med de nye kommunale servicemuligheder, hvor kommunerne nu for alvor må tage fat på en helt ny udvikling. Det kan give erfaringer til en stærkere Indsats, hvis vi håndterer det godt og fremtidsrettet.

Lad os derfor gå i gang med en dobbelt indsats - både satse på forøget beskæftigelse i de højteknologiske virksomheder og sikre de nødvendige kvalifikationer for de ansatte og samtidig satse på den arbejdsintensive service, der er så stærkt brug for. Den kombination kan skabe et samfund med større

livskvalitet og arbejde til alle.

Masser af servicejobs er forsvundet gennem de seneste 30 år. Hovedårsagen er selvfølgelig først og fremmest at det er blevet for dyrt at købe serviceydelser af andre.

Kan vi genskabe en ny udvikling, hvor sort arbejde og gør-det-seiv erstattes af ny lønnet beskæftigelse, der giver større livskvalitet for alle?

Jeg tror vi kan det? men det er vigtigt, at vi gør op med fordommene,

Mange mener, at man Ikke kan være bekendt at købe serviceydelser af andre. Hushjælp? Gartnerarbejde? Vinduespudsning? 68-generationen mente vist nærmest det var umoralsk!

Vi har jo afskaffet det gamle herskab-tjenesteforhold. Det kommer heldigvis ikke igen. Det afgørende må nu være, at den ny servicebeskæftigelse sker under ordnede, aftalte forhold.

Og når vi tænker efter, må jeg spørge: Hvor går grænsen egentlig i forhold til de andre serviceydelser, vi synes er i orden at modtage. Er det kun acceptabelt fordi der er tale om gratis - eller delvis gratis serviceydelser fra det offentlige. Er det kun acceptabelt når vi taler om advokathjælp, revisorhjælp og tandlægeydelser?

Jeg ved, at mange sygehjælpere har søgt deres nye job fordi det også gav mulighed for at være noget for andre mennesker, Hvorfor kan vi ikke gå videre ad den vej?

Hvorfor kan vi ikke forene menneskelige behov med ny beskæftigelsesintensive indsatser på netop serviceområderne?

Det er det vi er startet på - det er det, vi skal udvikle videre. Det kræver, at vi finder langsigtede løsninger på de økonomiske problemer: At det er blevet for dyrt at købe serviceydelser. Derfor skal nettoudgiften for den enkelte bringes ned - som vi er startet på i den kommunale service og som jeg mener vi må overveje også i skattepolitikken.

Vi ved, at det sorte arbejde idag omfatter ca. 100.000 normale arbejdspladser. VI

ved også, at en ny indsats her kan ændre forbrugsmønstret med en række positive virkninger for miljøet - når vi drejer forbruget væk fra materielle goder og over til forbrugsservice. Og så er det godt for beskæftigelsen.

Jeg tror, der er rigtig mange nye arbejdspladser at hente her - og det spændende er den kombination af større livskvalitet for de beskæftigede - både til dem der får arbejde i servicesektoren og til dem, der får mere fritid i den højteknologiske fremtidssektor gennem køb af flere serviceydelser.

Kort sagt: Vi vil prøve de nye veje. Vi kan få skabt et samfund, hvor der er brug for os alle, hvis vi vil lægge noget af vores vanetænkning bag os.

Det står vi for

Socialdemokratiets vision for det danske samfund i 90'erne er altså ikke et spørgsmål om at justere lidt på trækprocenterne eller ændre lidt på NATOs og Efs sikkerhedsforanstaltninger for at gøre som vi plejer.

Vi vil på en og samme tid værne om det bedste i det velfærdssamfund, vi har bygget op.

Og vi vil sikre ordentlige rammer for alle dem, der idag har mistet troen på bedre fremtidsmuligheder eller er utryk ved at blive et nyt medlem af arbejdsløshedskøen.

Det er grundtanken i det regeringsarbejde, vi har sat i gang. Linjen er ikke til at tage fejl af.

Tag den skattereform, det nu er en realitet. Nogen siger der er for lidt socialdemokratisk politik i den - andre at der er for meget!

Jeg siger:

Grøn linie: Højere afgifter ved omgang med miljøet - lavere skatter på arbejdsindkomst

Nul huller: Det er slut med spekulation i eksotiske projekter som undergrundsbanen i New York for at undgå at betale skat i Danmark. Og jeg er

sikker på, at Ole Stavad - som en anden nyuddannet tandlæge - vil kaste sig over reparation af nye huller, hvis og når de måtte opstå.

Solidariske arbejdsmarkedsbidrag: Hvis oppositionen insistere, så har vi ikke noget imod at kalde det en bruttoskat. Vi har erstattet de gamle AUD-bidrag, der vendte den tunge ende nedad med et procentvis solidaritetsbidrag fra top til bund.

Skat på arbejdsindtægt er bragt i balance med skat på kapital-indkomst. Det har vi arbejdet på længe - det er nu en realitet.

Er der nogen her, der kan huske Socialdemokratiets oplæg "Gang i 90erne"? Det vandt vi et folketingsvalg på. Nu er det tæt på at være skinbarlige realiteter i virkeligheden,

Ved i hvad - jeg syn's faktisk, vi skal gi' vore forhandlere et skulderklap for et godt stykke arbejde!!

Der er faktisk ingen grund til at ryste på hånden - der er faktisk ingen grund til at være i tvivl. Det manglede også bare andet.

Vi dannede den regering på et fælles grundlag med de tre andre partier. Vi var enige om, at nu var det resultater, der skulle sikres. Vi har fundet kompromiser undervejs - men vi har alle sikret os vores Identitet og de socialdemokratiske Ideer er let genkendelige. Sådan har det jo altid været igennem alle de fir, vi har haft regeringsansvaret - uanset det var små mindretalsregeringer eller lidt større mindretalsregeringer.

Vores profil er der ikke en døjt i vejen med - kun hvis vi undlader at fortælle om det politiske arbejde, vi er igang med. Kun hvis vi lader os distrahere af målinger af meninger, som vi godt ved svinger over tid, Det er der al mulig dokumentation for

Vi står foran et kommunevalg den 16. november

Meget står på spil - grundlaget for et godt socialdemokratisk kommunalvalg er til stede, hvis vi selv vil.

Gå ud og fortæl om vore resultater * gå ud og fortæl, at den aftale staten har indgået med kommunerne er den bedste økonomiaftale i mange år. Gå ud og fortæl om de nye muligheder.

Der er nogen, der sover dårligt, fordi man frygter at der er sket et højreskred i dansk politik, Men der er ingen grund til svedige hænders søvnløse nætter.

Vi ved fra en ny vælgerundersøgelse at næsten 2/3 af vælgerne, der er faldet fra ifølge de seneste meningsmålinger ikke har valgt noget andet parti! De er altså gået i venteposition. Ifølge SID er det ganske vist!

Vi ved, at det er arbejdsløsheden, der med rette optager de tvivlende. Det har vi nu taget fat på. Derfor vil vi vinde ny tillid Igen.

Vi ved, at der i befolkningen er et klart flertal, der støtter de socialdemokratiske grundsynspunkter og holdninger. Befolkningen ønsker ikke en vidtgående privatisering af den offentlige sektor. Tværtimod ønsker et klart flertal, at ventetider til hospitalsbehandling bringes ned, at der bliver mere rent på vore hospitaler, at ældreomsorgen styrkes og forbedres. At skoler fortsætter med at være for de mange og ikke for de få.

Befolkningen ved godt, at vi må bygge på et fællesskab for at sikre vores velfærdssamfunds fremtid. "Pas dig selv"-samfundet og den rene liberale tankegang, hvor alle er sat op imod alle - det er ikke noget, der har opbakning. Det er måske også derfor V og K taler lidt uldent om deres egne visioner.

De ved det godt inderst inde - Venstre, de Konservative. De ved godt, at tiden arbejder imod dem, når det kommer til stykket.

Dansk politik er i at vadede netop nu. Vi ved godt, at befolkningen er frustreret fordi ting tager tid - det kan være hårdt i en hverdag, der er vanskelig for mange. Men resultaterne er på vej og sporet er det rette.

Venstre, de Konservative og Fremskridtspartiet har faret frem med bål og brand mod Socialdemokratiet og de øvrige regeringspartier.

Jeg kan sagtens angribe tilbage igen. Det orker jeg næsten ikke.

Man burde i det mindste gøre os den tjeneste og sige højt og tydeligt, hvad det egentlig er de tre partier vil.

Vi har ikke fået noget svar endnu - slet ikke fra Venstre,

Du skal kendes på dit ståsted. For Socialdemokratiet er det klart nok. Vi har vort ståsted. Vi vil ikke sætte skel i befolkningen gennem ny usikkerhed for velfærdssamfundets fremtid. Men hvad vil de?

Når vi ikke kan få klare politiske meldinger fra Venstre, så må vi hjælpe på vej.

Vi ved fra Venstres politiske programerklæringer, at man ønsker kraftige nedskæringer i arbejdsløshedsunderstøttelsen til de lavtlønnede og kortere dagpengeperioder. Vi ved, at man vil tegne privatforsikringer for at nå det man kalder et "rimeligt" dagpengeniveau.

Vi ved, at Venstre ønsker store offentlige besparelser - som uundgåeligt vil ramme hjemmehjælp til de ældre - gøre det sværere at få sine børn passet i daginstitutioner, forlænge ventelisterne på hospitalerne, forringe bistandsklienternes levevilkår.

Vi ved, at Venstre ønsker privatiseringer i stor stil - det gælder også i sundhedsvæsenet.

Det ville være rart for klarheden i dansk politik, om man tonede rent flag.

V, K og Z's fællesopskrifter er vejen til et benhårdt egoistsamfund. Og jeg kan se, at arbejdsløsheden vil låse sig fast definitivt i det danske samfund, hvis den dagsorden for alvor bliver sat.

Det vil vi i Socialdemokratiet gå klart og entydigt imod! Til enhver tid - og af al kraft. Det skal også være det klare signal fra denne kongres.

Jeg har hørt, at et enkelt fagforbund nu mener, der skal være valg, fordi der ikke bliver ført socialdemokratisk politik!

Undskyld jeg si'r et alvorligt ord - det er klogt, at I forstår det straks.

Det der nu er sat igang er alt andet end gammeldaws borgerlig politik! Spørg bare V og K!

Og hvad er egentlig alternativet? Vi har kun været i gang I 7 måneder - efter 10 års opposition. Hvis vi ikke holder sammen nu, så risikerer vi at begive os ud på en ny ørkenvandring med helt andre kræfter ved roret.

Så skal I få borgerlig politik så det fløjter! Det sker ikke med min medvirken!

Det er en helt anden dagsorden, vi socialdemokrater ønsker at fastholde. Det er den, vi har taget fat på.

Det er velfærdssamfundets fremtid baseret på et nyt helhedssyn - ikke et samfund, hvor folk overlades til sig selv, eller hvor sindslidende og handicappede må nøjes med overførselsindkomster og passivitet,

Men et samfund, vi kan være bekendt.

I 80erne talte man om det såkaldte borgerlige flertal i Danmark.

I 90erne taler vi om noget helt andet og grundlæggende vigtigt. Vi taler om det sociale politiske flertal I Danmark. Det flertal, der skal sikre vores velfærdssamfunds videre udvikling i en usikker verden.

Det er det flertal, den nuværende regering af fire partier bygger på.

De fire regeringspartier har forskellige ståsteder. Vi kan være uenige om enkeltheder og lovgivning. Men vi bliver alligevel enige, når det kommer til stykket. Når det kommer til stykket er der hos alle en fælles tilslutning til selve velfærdssamfundets ide.

For Socialdemokratiet er ansvar et nøgleord i det moderne velfærdssamfund.

Ansvar for en sund og stabil økonomi.

Ansvar for massiv Indsats kombineret med nytænkning, der kan hele det delte Danmark.

Jeg tænker også på den enkeltes ansvar for sin egen tilværelse. Politikere må gøre sig klart, at krav om ansvar hos borgerne forudsætter, at man har noget at have sit ansvar i.

Formynderi og centralisme duer ikke - slet ikke overfor moderne mennesker, der vil have plads til at træffe deres egne valg og tilværelsen og vise, hvad de duer til.

Til gengæld vil vi i Socialdemokratiet levere de reelle valgmuligheder for alle.

Men til syvende og sidst tænker jeg på det sociale, medmenneskelige ansvar. Den enkeltes frihed må ikke føre til, at man mister interessen for, hvordan de andre har det. Det gælder ikke kun familien og vore nærmeste venner. Det gælder de arbejdsløse, det gælder de mest udsatte i vort samfund og det gælder folk inød i andre lande.

Til fagbevægelsen, til arbejdsgiverne, til virksomhederne, til kommunerne, til alle - kom så går vi igang.

Spørg Ikke om det er for lidt eller for meget, der er skabt muligheder for - brug dem i stedet.

Vi vil ikke dømmes ud af banen for nøl. Vi vil i gang nu.

Og vi kan godt. Det kommer nu kun an på os selv i Danmark.

Som vi længe har sagt på én af Socialdemokratiets ligestillingskort: Kvinder - så er det nul

Med al respekt vil jeg idag lægge til: Mænd - så er det også nul

Så er det op til socialdemokratisk dåd for vort velfærdssamfund - for et helt Danmark.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-nyrup-rasmussens-tale-ved-socialdemokratiets-kongres-1993>